

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Reviderad 260729

Innehåll

Inledning

Beskrivning

Värdegrund

- Grundläggande värden
- Förståelse och medmänsklighet

Vision

Syfte

Diskrimineringsgrunderna

- Diskrimineringsgrunderna
- Förtydligande information

Förklaring av begrepp

- Diskriminering
- Trakasserier
- Kränkande behandling
 - Mobbning
 - Rasism
 - Främlingsfientlighet
 - Homofobi
- Likabehandling

Information och delaktighet

- Elever
- Vårdnadshavare
- Personal

Ansvarsfördelning

- Rektors ansvar
- Personalens ansvar
- Elevernas ansvar
- Vårdnadshavares ansvar

Främjande arbete

Förebyggande arbete

Åtgärdande arbete

- Vid misstanke
- Vid upptäckt

Vidare läsning

Bilaga 1. Åtgärdstrappa

Inledning

Alla barn och elever har rätt att lära och utvecklas i en trygg miljö och att bemötas med respekt. Enligt kap. 6 i Skollagen ansvarar huvudmannen för att det inom ramen för verksamheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling, diskriminering och/eller trakasserier av barn och elever.

Planen gäller från och med 2025-08-01 till och med 2026-09-01.

Ansvarig för planen är rektor Cilla Collman.

Beskrivning

I augusti 2026 är cirka 120 elever inskrivna på Elevverket. Elevverket har i nuläget ca 25 anställda. Denna plan mot kränkande behandling gäller för alla verksamheter på Elevverket, det vill säga förskoleklass, fritidshem och grundskola årskurs F-6.

Värdegrund

Elevverkets värdegrundsarbete utgår från Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Skolverket 2011). Där står att läsa:

Grundläggande värden

"Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande." (Skolverket 2011, s. 7)

Förståelse och medmännisklighet

"Skolan skall främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen skall i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser." (Skolverket 2011, s. 7)

Vision

På Elevverket

- känner sig elever och personal välkomna, trygga och respekterade under hela skol-/arbetsdagen.
- känner sig alla som en del av gemenskapen.
- genomsyras arbetsmiljön av lugn och studiero vilket främjar elevernas lärande och utveckling.
- ges eleverna möjlighet att ha och själv vara goda vänner/en god vän.
- ska ingen individ eller grupp utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

- tar all personal avstånd från tendenser till diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- utvärderas likabehandlingsdokumenten "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling" samt "Likabehandlingsplan" årligen.

Syfte

Syftet med Elevverkets arbete med likabehandling är att förebygga all diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. De nya likabehandlingsdokumenten baseras på tidigare planer.

Diskrimineringsgrunderna

För att orättvis behandling ska vara diskriminering enligt Diskrimineringslagen (2008:567) måste behandlingen ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunderna

- Ålder
- Sexuell läggning
- Funktionsnedsättning- varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga
- Religion eller annan trosuppfattning
- Etnisk tillhörighet – att någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Kön
- Bristande tillgänglighet

Förtydligande information

- Åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla och ingen får diskrimineras eller trakasseras på grund av ålder.
- Sexuell läggning är homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Sexuella trakasserier är kränkningar som anspelar på kön och sexualitet, t.ex. tafsning, blottning, sexualiserat språkbruk och ryktesspridning.
- Funktionshinder kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt.
- Religion och annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med religiös åskådning.
- Etniska kränkningar kan vara rasism och främlingsfientlighet som ligger till grund genom exempelvis människor med annan etnisk bakgrund än den som utför kränkningen. Kränkningarna kan ta sig olika uttryck.
- Med könsoverskridande identitet eller uttryck avses i diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.
- Bristande tillgänglighet handlar om att en person med funktionsnedsättning missgynnas, behandlas orättvist eller går miste om något genom att en

verksamhet inte har vidtagit skäliga åtgärder för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning.

Förklaring av begrepp

Diskriminering

Diskriminering omfattar orättvis och negativ behandling av individer eller grupper av individer utifrån diskrimineringsgrunderna. Direkt diskriminering innebär att en individ missgynnas i förhållande till andra där missgynnandet har ett samband med diskrimineringsgrunderna. Indirekt diskriminering innebär att en individ missgynnas genom tillämpning av bestämmelser eller handlingar som i teorin framstår som neutrala men som i praktiken särskilt missgynnar en individ enligt någon av diskrimineringsgrunderna (Exempel: Vi behandlar alla lika genom att servera likadan mat till alla, trots att någon på grund av sin religion eller trosuppfattning inte äter den maten.)

Trakasserier

Trakasserier definieras enligt Diskrimineringslagen (2008:567) som ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier kan ske både elever emellan och när en vuxen i skolan utsätter en elev.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling menas en kränkning av barns, elevers eller vuxnas värdighet som saknar koppling till en diskrimineringsgrund. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningar kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila.

Exempel på kränkningar:

- Fysiska (ex. slag, knuffar, sparkar, att bli spottad på, sabotage av personlig egendom).
- Verbala (ex. hot, svordomar, öknamn, elaka kommentarer, förtal)
- Psykosociala (ex. utfrysning, menade blickar, alla går när han/hon kommer, ryktesspridning)
- Texter och bilder (ex. sms, mms, fotografier, klotter, brev, lappar, sociala medier).

Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller systematiskt och återkommande. Kränkningar kan bland annat ta sig i uttryck som mobbning, rasism, främlingsfientlighet och homofobi.

- Mobbning:

Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling under en längre tid när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan person skada eller obehag. Upprepade tillfällen

betyder att kränkningarna ska ske flera gånger under en viss tid, längre än en rast eller en dag - enstaka tillfällen är inte mobbning.

- Rasism:

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja och kontrollera.

- Främlingsfientlighet:

Rädsla för/stark motvilja mot grupper som definieras genom kulturella/etniska beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi:

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en stark negativ syn på homo- och bisexualitet samt homo- och bisexuella personer.

Likabehandling

Med begreppet likabehandling menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund eller inte. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever skall behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Barn, elever eller vuxna får inte utsättas för repressalier (vedergällning/hämnd) på grund av att person har anmält eller påtalat att någon i verksamheten handlat i strid med de lagar och styrande dokument som här nämns eller att person medverkat i en utredning enligt dessa. Det är den berörda personens individuella upplevelse som är utgångspunkt och hans/hennes upplevelse måste alltid tas på allvar.

Information och delaktighet

Elever

Eleverna får information om och är delaktiga i arbetet gällande både skola och fritidshem, bland annat enkät, diskussionsfrågor i grupp samt klassråd. Arbetet kommer att skilja något mellan olika årskurser från F-6 beroende på elevernas ålder och mognad. Vid läsårets början revideras och implementeras skolans och klassens ordningsregler/trivselregler tillsammans med eleverna.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavarna är får information om och är delaktiga genom skolans informationskanaler:

- Veckobrev
- Klassföräldamöte

- Hemsida samt Schoolity (åk 4-6)
- Dialog mellan skol- och fritidshemspersonal och vårdnadshavare under inlämning- och utlämning till fritidshemmet
- Mail
- Telefon
- Utvecklingssamtal

Personal

Personal inom skola och fritidshem är delaktiga i arbetet med att utforma den årliga planen mot kränkande behandling. Nyanställd personal tar del av likabehandlingsdokumenten i samband med kontraktsskrivning alternativt innan påbörjad anställning. Arbetslagen med personal från skola och fritidshemmet arbetar kontinuerligt tillsammans kring ett gemensamt förhållningssätt och utifrån läroplanens mål, värdegrundsarbete för det främjande och förebyggande arbetet och för rutiner kring Skollagens kap 6 10§. Tid för arbete med planen läggs in under arbetslagstid både för fritidsarbetslag och lärararbetslag. Viktigt även att de olika enheterna tillsammans träffas för att se elevernas hela dag, det sker på kvällsmötestid.

Ansvarsfördelning

Rektor ansvarar för att:

- all personal, elever och vårdnadshavare känner till alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudet på Elevverket.
- information om planen mot diskriminering och kränkande behandling ges i alla klasser i samband med de årliga vänskapsdagarna.
- en kartläggning av eventuella problemområden på skolan görs minst en gång per termin. Enkäten heter "Elevenkät Elevverket".
- dokumenten "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling" samt "Likabehandlingsplan" revideras, implementeras samt uppdateras varje år (augusti/september).
- skolans trygghetsgrupp (EHT) träffas kontinuerligt för att arbeta förebyggande samt för att utreda när situationer som beskrivs i planen uppstår. Arbetet skall dokumenteras. Gruppen består av representanter från fritidshem, lärare, skolhälsovård samt bitr. rektor.
- när skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer, tillse att utredning genomförs samt att åtgärder vidtas för att stoppa detta. Information ges till berörda vårdnadshavare samt huvudman.
- utse personal som ansvarar för elevrådet.
- att ett rastvänsschema upprättas.
- vid behov kontakta berörda myndigheter.

All personal ansvarar för att:

- följa Elevverkets "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling"
- möta intolerans med kunskap och diskussion.

- reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom undervisning samt kritiskt granska läromedel som används i skolan.
- visa nolltolerans mot alla sorters kränkningar.
- markera och stödja elev i att bryta dåliga beteenden.
- protokollföra klassråd och elevråd.
- Ordningsregler som gäller på skolan revideras och uppdateras med hjälp av elevrådet i början av varje läsår.
- förklara och diskutera innehållet i "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling" med eleverna i början av varje termin samt återkommande under året.
- bemöta alla på skolan (elever och personal) på ett respektfullt sätt.

All personal som misstänker, upptäcker eller får kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling är skyldig att:

- skyndsamt anmäla och utreda uppgifterna.
- uppmärksamma vad som händer på raster, i omklädningsrum, i korridorer etc.
- uppmärksamma vad som händer i elevgruppen.
- omgående agera för att förhindra fortsatt kränkande behandling.
- dokumentera genom att skriva en händelserapport.
- informera rektor.
- skyndsamt informera ansvarig personal i Elevhälsoteamet.

Det är viktigt att inställningen hos personalen är att diskriminering, trakasserier och/eller kränkningar inte upphör per automatik utan att de aktivt ska motverkas.

För Elevverkets arbetsgång vid anmälan om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, se delen om "Åtgärdande arbete" samt vår Åtgärdstrappa (Bilaga 1).

Alla elever ansvarar för att:

- förstå innehållet i "Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling" och diskutera ordningsregler.
- meddela personal på skolan om han/hon upptäcker kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.
- bemöta andra elever och personal på ett respektfullt sätt.
- bidra till en god studiero och ett tryggt och öppet arbetsklimat.
- visa hänsyn till andra elevers samt personalens personliga ägodelar.
- visa hänsyn till skolans material och lokaler.

Vi förväntar oss att vårdnadshavare ansvarar för att:

- samtala om planens innehåll med sina barn.
- stödja sitt barn i att visa tolerans mot och hänsyn till sina medmänniskor.
- informera skolan om hemmet får vetskap om att eget eller andras barn råkar illa ut eller har gjort någon annan elev illa på skolan.

Främjande arbete

Det främjande arbetet handlar om att förankra och stärka positiva förutsättningar. Vi använder oss av följande metoder/verktyg i vårt främjande arbete:

- Gemensamma ordningsregler
- Rastvänner, rastvänsschema (även på morgonen vid lämning)
- Rastverksamhet
- Elevråd
- Värdegrundsarbete i alla klasser
- Dagliga samtal med eleverna
- Skyndsam hantering av eventuella konflikter
- Frekvent kontakt med vårdnadshavare
- Fadderverksamhet
- Vänskapsdagar
- Gemensamma traditioner där eleverna träffas och samverkar klassöverskridande
- Stöd i det pedagogiska arbetet från Elevhälsoteamet

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vi använder oss av följande metoder/verktyg i vårt förebyggande arbete:

- Dagliga samtal med eleverna angående trivsel på skolan
- Interna trivselenkäter som genomförs minst en gång per termin
- Kartläggning av riskområden
- Observationer av riskområden
- Enkät för vårdnadshavare, gällande både skola och fritidshem, genomförs en gång per läsår
- Vänskapsdagar
- Vuxenstöd att lösa konflikter (som inte faller under någon diskrimineringsgrund eller som räknas som kränkande behandling)
- Elevernas synpunkter via klass- och elevråd
- Samverkan mellan skola, fritidshem, Elevhälsoteam och vårdnadshavare

Åtgärdande arbete

Om vi misstänker, upptäcker eller får kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling har vi rutiner för hur vi ska hantera och åtgärda situationen. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd och utagerad. Detta kan endast accepteras om händelsen kan anses vara bagatellartad. I vissa fall kan incidenter uppfattas och hanteras som enstaka och snabbuppklarade händelser medan de i själva verket är mer systematiska och återkommande. Därför är uppföljning av incidenter av stor betydelse. Utgångspunkten för en bedömning av och utredning kring en incident är alltid den enskilda elevens upplevelse av det inträffade.

Vid misstanke:

Redan misstanke om att kränkningar förekommer ska uppmärksammas. Eftersom kränkningar mellan elever ofta äger rum utanför klassrummet före och efter

lektionstid är vuxennärvaro av största betydelse för att på ett så tidigt stadium som möjligt kunna upptäcka och ingripa. Vid misstanke ska personalen:

- Hålla extra god uppsikt över alla platser där eleven/eleverna vistas, både inom- och utomhus.
- vara lyhörd för eleven/elevernas signaler och uttalanden.
- vara lyhörd för vårdnadshavares åsikter och tillkännagivanden.

Vid upptäckt:

Det är viktigt att på ett systematiskt sätt skaffa kunskap om den aktuella situationen i verksamheten. Återkommande kartläggningar ökar möjligheterna för att upptäcka och identifiera inte bara enskilda fall men också brister i arbetsmiljön, förhållningssätt och attityder som kan utgöra grund för diskriminering, trakasserier och/eller annan kränkande behandling. Vid upptäckt av eller kännedom om diskriminering, trakasserier och/eller annan kränkande behandling ska en utredning påbörjas skyndsamt. Vid större incidenter påbörjas alltid utredning innan eleven går hem för dagen. Alla incidenter utreds inledningsvis enligt följande rutiner:

- Enskilt, kartläggande samtal med berörd/berörda elever.
- Vuxenledda samtal med båda parter där eleverna får berätta för varandra om hur de upplever incidenten och få insikt i varandras känslor samt ta konsekvenserna av sitt handlande (dessa samtal dokumenteras genom att pedagogen skriver en händelserapport).
- Pedagogen ansvarar för att berörda elevers vårdnadshavare och rektor informeras om incidenten samt för att uppföljning sker.

Vid upprepade och/eller mer allvarliga incidenter följer vi nästa steg i vår "Åtgärdsstrappa" (se Bilaga 1.). Vid varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig incidenten är och om en anmälan till andra myndigheter bör göras. Vid misstanke om att ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd, hjälp och skydd är personalen och huvudmannen skyldig att anmäla detta till socialtjänsten genom en orosanmälan.

Om en elev, vårdnadshavare eller personal upplever att en elev/elever kränks av en anställd, ska rektor och/eller skolledning kontaktas omedelbart. De ansvarar då för att en utredning genomförs.

Vidare läsning

[Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet](#)

[Skollagen](#)

[Diskrimineringslagen](#)

[Barnkonventionen i skolan](#)

[Arbetsmiljölagen](#)

[Socialtjänstlagen](#)

[Brottsbalken](#)

